

DOI: <https://doi.org/10.34921/amj.2024.4.018>**AZƏRBAYCAN ƏHALİSİNİN DEMOQRAFİK GÖSTƏRİCİLƏRİNİN DİNAMİKASINDA
NƏZƏRƏ ÇARPAN ƏSAS TENDENSİYALAR****X.N.Xələfli, F.Ş.Tağıyeva, C.Ə.Rəhimov, X.H.Cəfərova, V.N.Vəkilov,
E.F.Vahabov, D.G.Qasımova, P.B.İsaqova***Azərbaycan Tibb Universitetinin Epidemiologiya və biostatistika kafedrası, Bakı, Azərbaycan*

Məqalədə Azərbaycan əhalisinin demoqrafik göstəricilərinin dinamikasında nəzərə çarpan əsas tendensiyaların aşkar edilməsi məqsədilə aparılmış tədqiqat işi haqqında məlumat verilmişdir. 1960-2022-ci illər ərzində Azərbaycan Respublikası əhalisinin demoqrafik göstəricilərin (əhalinin orta illik sayı, doğum səviyyəsi, ölüm səviyyəsi) öyrənilməsi zamanı müəyyən edilmişdir ki, əhalinin orta illik sayı doğum səviyyəsi sayəsində müsbət dinamika malik olub, tədqiq olunan dövrdə davamlı şəkildə azalma meylinə malikdir. Məktəbyaşlı uşaqlar (0-4 yaş) arasında oğlanlar qızlara nisbətən üstünlük təşkil edirlər (müvafiq olaraq 100 000 əhaliyə görə 338,3 və 297,4 nəfər). Son 60 il ərzində ölüm səviyyəsinin ən yüksək göstəricisi 2021-ci ildə qeyd olunmuş və 1000 sakinə görə 7,7 nəfər təşkil etmişdir. Doğum səviyyəsi aydın şəkildə enmə tendensiyasına malikdir. 1960-cı ildə doğum göstəriciləri 1000 nəfərə görə 42,6 təşkil etmişdirsə, 2022-ci ildə 1000 nəfərə görə 12,2 səviyyəsi qeydə alınmışdır. Yaşama göstəricisi 2015-ci ildə son 50 ilin ən yüksək qiymətinə çataraq (kişilərdə 73,4 il, qadınlarda 77,9 il), 2020-ci ildə COVID-19 pandemiyası dövründə kəskin şəkildə azalmışdır (kişilərdə 69,5 il, qadınlarda 76,1 il).

Açar sözlər: demoqrafik göstəricilər, əhalinin orta illik sayı, doğum, əhalinin sağlamlığı

Ключевые слова: демографические показатели, среднегодовая численность населения, смертность, рождаемость, здоровье населения

Key words: demographic indicators, average annual population, mortality, birth rate, population health

Azərbaycan Respublikasında əhalinin sağlamlığının mühafizəsi dövlət əhəmiyyətli prioritet məsələlərdən biri olaraq qalır [1-3]. Bununla əlaqədar olaraq həm sosial-gigiyenik və tibbi-təşkilati situasiyada gedən dəyişiklikləri, həm də əhalinin ölümünün (xüsusilə körpə ölümünün) səbəbləri sistemli şəkildə tədqiq edilir. Körpə ölümü ilə mübarizədə əldə edilən böyük uğurlara baxmayaraq, bu baxımdan dünya ölkələri arasında kifayət qədər böyük fərqlər mövcuddur. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin iqtisadiyyatında qazanılan uğurlar göstərir ki, hələ uşaq ölümünün səviyyəsinin azaldılması üzrə imkanlar tükənməyib və bir çox ölkələrdə uşaqların həyatı üçün mübarizədə realizə olunmayan böyük potensiallar vardır [4, 5].

Kompleks profilaktik tədbirlərin vaxtında aparılması üçün əhalinin ölüm səviyyəsi və risk amilləri arasında səbəb-nəticə əlaqələrinin dərinlən öyrənilməsi vacibdir [6, 7].

Əhalinin bir çox demoqrafik göstəriciləri, məsələn, orta illik sayı, doğum və ölüm səviyyəsi əhalinin yaşayış şəraitinin sosial-gigiyenik

və sağlamlıq səviyyəsindən birbaşa asılıdır [8-9]. Bu göstəricilər vətəndaşların həyat keyfiyyətinin kompleks xarakteristikası hesab edilir və integrasiya olunmuş sosial, elmi, siyasi, mədəni, iqtisadi və hüquqi xarakterli amillərin müştərək təsirini əks etdirir ki, bunlar öz növbəsində cəmiyyətin hər bir fərdinin sağlamlıq vəziyyətinin möhkəmləndirilməsinə, onun uzun müddət aktiv həyatının saxlanmasına imkan verir [10].

Burada şərh edilən **tədqiqat işinin məqsədi** Azərbaycan əhalisinin demoqrafik göstəricilərinin dinamikasında nəzərə çarpan əsas tendensiyaların aşkar edilməsi olmuşdur.

Tədqiqatın materialı və metodları. Tədqiqat işi Azərbaycan Tibb Universitetinin Epidemiologiya və Biostatistika kafedrasının 2023-2024-cü illər ərzində elmi proqramı çərçivəsində yerinə yetirilmişdir. Elmi iş retrospektiv metoddan, epidemioloji, statistik və analitik müayinə metodlarından istifadə edilməklə həyata keçirilmişdir. Tədqiqatın aparılması zamanı Azərbaycan Respublikası əhalisinin əsas demoqrafik göstəriciləri (orta illik sayı, doğum,

ölüm səviyyəsi) 1960-cı ildən etibarən 2022-ci ilə qədər təhlil edilməklə dinamikada öyrənilmişdir. Həmçinin ayrıca olaraq 2023-cü il üzrə Azərbaycan əhalisinin yaş və cinsiyyət tərkibi tədqiq edilmişdir. İnformasiya mənbəyi Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin, AR Səhiyyə Nazirliyinin İnformatika və Statistika İdarəsinin rəsmi saytlarının məlumatları olmuşdur. Əldə olunan məlumatlar əsasında Azərbaycan əhalisinin bir sıra statistik göstəriciləri (əhalinin orta illik sayı, doğum səviyyəsi, artım tempi, ölüm səviyyəsi) təhlil edilmişdir.

Tədqiqatın nəticələri və onların müzakirəsi. Təqdim olunan məlumatlardan aydın olur ki, 2023-cü il dekabrın 31-nə qədər Azərbaycan əhalisi 10 665 876 nəfər olmuşdur. 2023-cü il ərzində Azərbaycan əhalisi təqribən 149 592 nəfər artmışdır; illik artım 1,39 % təşkil etmişdir.

Aşağıda Azərbaycan əhalisinin 2023-cü il ərzində mühüm demografik göstəriciləri təqdim olunmuşdur:

- Doğulanlar: 223 021 nəfər
- Ölənlər: 73 429 nəfər
- Əhalinin təbii artımı: 149 592 nəfər
- Əhalinin miqrasiya artımı: 3 577 nəfər
- Kişilər: 5 280 185 nəfər (2023-cü il 31 dekabra qədər olan məlumat)
- Qadınlar: 5 385 691 nəfər (2023-cü il 31 dekabra qədər olan məlumat)

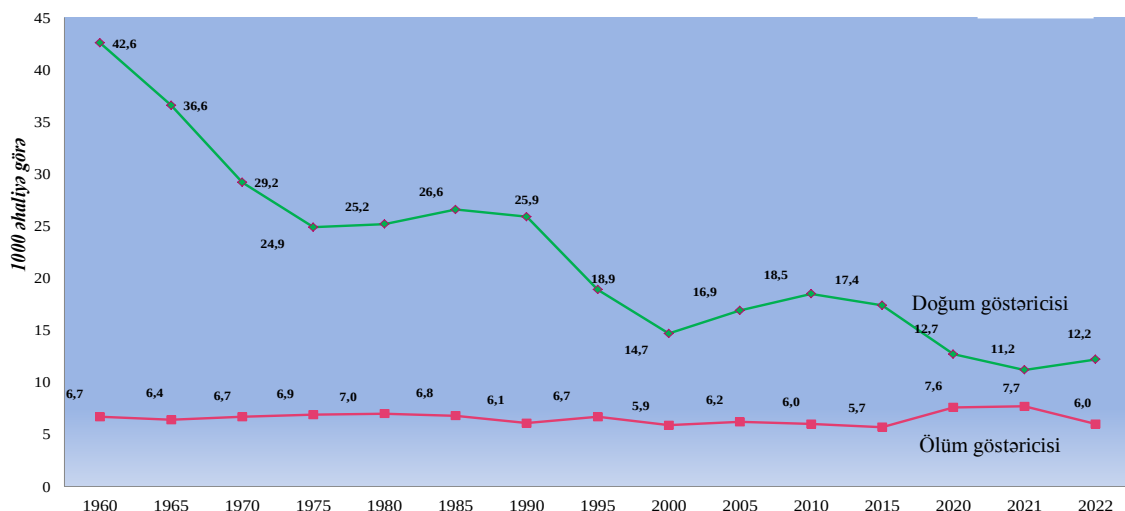
Beləliklə, Azərbaycan əhalisinin sayı getdikcə artır. Bizim məlumatlar müxtəlif müəlliflərin başqa ölkələrdə əldə etdikləri bir çox məlumatlara oxşardır [5, 6, 8].

Azərbaycan əhalisinin yaş və cinsiyyət

tərkibini təhlil edərkən müəyyən edilmişdir ki, 2019 və 2023-cü illərdə doğulan uşaqların sayı əvvəlki 10-15 illik göstəricidən aşağı olmuşdur. 2023-cü ildə məktəbyaşlı uşaqların sayı 20-24 yaş qrupunda olan əhalinin sayına çatmışdır. Əhalinin tərkibində gender fərqləri digər ölkələrin müəlliflərinin apardıqları tədqiqat işlərində verilən məlumatlarla oxşar olmuşdur [11].

Müəyyən edildiyi kimi, məktəbyaşlı uşaqlar (0-4 yaş) arasında oğlanlar sayı etibarilə üstünlük təşkil edirlər – 100 000 əhaliyə görə 338,3 nəfər, halbuki elə bu yaş qrupunda olan qızların sayı 100 000 əhaliyə görə 297,4 nəfər təşkil edir. Bu meyl 20-24 yaş qrupuna qədər saxlanılır. Müvafiq olaraq göstəricilər — 100 000 əhaliyə görə 334,3 və 305,9 nəfər təşkil edir. 25-29 və yuxarı yaş qrupunda bu fərq kəskin dəyişir. Növbəti bütün yaş qruplarında qadınların üstünlük təşkil etdiyi nəzərə çarpır. Qadınların sayının nəzərə çarpacaq dərəcədə artıq olması daha yuxarı yaş qruplarında qeyd edilir. Belə ki, məsələn, 80-84 yaş qrupunda 100 000 əhaliyə görə qadınların sayı 41,1 nəfər, kişilərin sayı isə 28,1 nəfər təşkil edir. Onu qeyd etmək vacibdir ki, qadınlar daha çox ahıl yaşlara (>80 yaş) çatırlar ki, bu da əksər alimlərin fikirləri ilə üst-üstə düşür [10, 11].

1-ci şəkildə 1960-2022-ci illər ərzində ümumi göstəricilər, doğum (il ərzində 1 000 nəfər əhaliyə görə diri doğulanların sayı) və ölüm (il ərzində 1 000 nəfər əhaliyə görə bütün səbəblərdən ölənlərin sayı) əmsallarının dinamikası təqdim edilmişdir.

Şək. 1. Azərbaycan əhalisinin 1960-2022-ci illər ərzində doğum və ölüm göstəriciləri
(Absis oxunda - əhalinin 1000 nəfərinə görə sayı, ordinat oxu üzərində illər göstərilmişdir).

Əhalinin demoqrafik göstəricilərindən doğum və ölüm üzrə maraqlı dinamika müşahidə edilir. Belə ki, mühüm demoqrafik amil kimi onu qeyd edə bilərik ki, tədqiq olunan illər üzrə doğum və ölüm göstəricilərinin ayrılırları çarpazlaşmır, Azərbaycan Respublikasında doğum əmsalı hər il ölüm əmsalını 1,47-2,0 dəfə üstələyir. Ölüm səviyyəsinin göstəricisi 6,7-dən (1960-cı ildə) 6,0-ya (2022-ci ildə) qədər dəyişmişdir. Son 60 il ərzində ölüm səviyyəsinin ən yüksək göstəricisi 2021-ci ildə qeyd olunmuş və 1000 sakinə görə 7,7 nəfər təşkil etmişdir. Lakin artıq 2022-ci ildə o, əvvəlki göstəriciyə (normaya) qayıdır – 1000 nəfərə görə 6,0 hadisə.

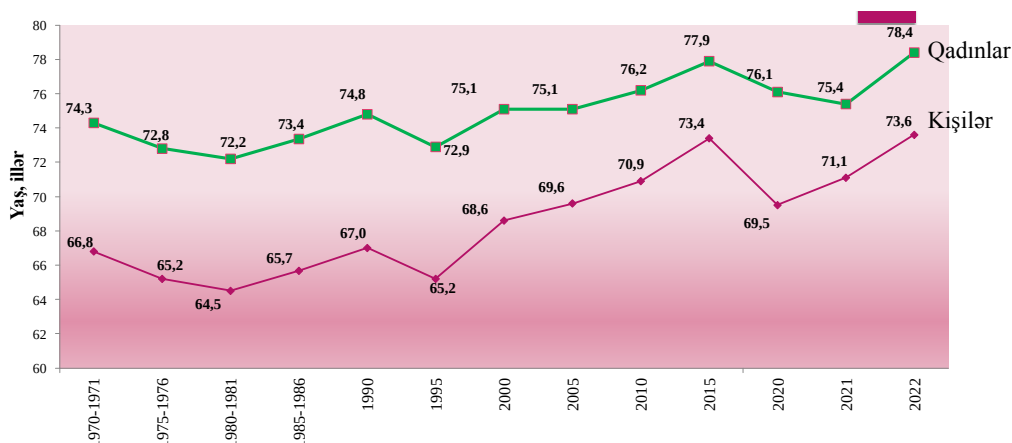
Onu xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, tədqiq olunan 1960-cı ildən 2022-ci ilə qədərki dövrdə Azərbaycanda doğum səviyyəsi aydın şəkildə enmə tendensiyasına malikdir. Əgər 1960-cı ildə doğum göstəriciləri 1000 nəfərə görə 42,6 təşkil etmişdisə, 2022-ci ildə 1000 nəfərə görə 12,2 səviyyəsi qeydə alınmışdır, yəni bu göstəricinin 3,5 dəfə azalması baş vermişdir. Azərbaycanda ən aşağı doğum səviyyəsi 2000-ci ildə qeyd olunmuş və 1000 nəfərə görə 14,7 nəfər təşkil etmişdir. Növbəti illər doğum səviyyəsinin cüzi də olsa artması nəzərə çarpır, 2010-cu ildə 1000 nəfərə görə 17,4 səviyyəsinə çatır və bu, 2019-cu ilə qədər nisbətən yüksək səviyyədə qalmaqda davam edir. Tədqiqat aparılan dövrdə ən aşağı doğum səviyyəsi — 1000 nəfərə görə 11,2 hadisə və ən yüksək ölüm səviyyəsi – 1000 nəfərə görə 7,7 hadisə 2021-ci ildə qeydə alınmışdır.

Təhlil olunan məlumatlar göstərir ki, öyrənilən dövrdə Azərbaycan əhalisinin sayının doğum hesabına artması sonsuz deyildir, bu, əhalinin formalaşmış sosial-iqtisadi yaşayış şəraitindən asılıdır və müasir dövrdə doğum səviyyəsinin artım dinamikasının müəyyən dərəcədə sabitləşməsi aşkar edilmişdir.

Beləliklə, Azərbaycanda 1960-2022-ci illər ərzində əhalinin sayının demoqrafik göstəricilərinin (əhalinin orta illik sayı, doğum səviyyəsi, ölüm səviyyəsi) təhlili zamanı aşkar edilmişdir ki, orta illik sayında doğum göstəriciləri sayəsində daimi müsbət dinamika müşahidə edilir və bu göstərici öyrənilən dövr ərzində sabitləşmə meylinə malik olmuşdur.

İnsanların yaşama müddətinin (ömür uzunluğunun) dinamikasında da analoji meyl müşahidə edilir (şəkil 2).

Yaşama göstəricisi 2015-ci ildə son 50 ilin ən yüksək qiymətinə çataraq (kişilər arasında 73,4 il və qadınlar arasında 77,9 il), 2020-ci ildə COVID-19 pandemiyası dövründə kəskin şəkildə azalmışdır (kişilər arasında 69,5 il və qadınlar arasında 76,1 il). Bu, qadınlarda daha qabarıq nəzərə çarpmış və 2022-ci ildə ən yüksək rekord həddinə – 78,4 il çatmışdır. Yaşama müddətinin (ömür uzunluğunun) dinamikasının tədqiqi zamanı müəyyən edilmişdir ki, 1995-ci ildəki vəziyyət 2020-ci ildə də təkrarlanır. Əhalinin ömür uzunluğunun göstəricilərinin belə azalması müxtəlif səbəblərlə (I - 1-ci Qarabağ müharibəsi, II - COVID-19 pandemiyası ilə) bağlı olmuşdur. Bu göstəricilər 2020-ci ildən sonra öz əvvəlki vəziyyətinə qayıtmışdır.

Şək. 2. Azərbaycan Respublikası əhalisinin 1971-2022-ci illər üzrə yaşama müddətinin (ömür uzunluğunun) dinamikası

Cədvəl 1. Azərbaycan Respublikasında körpə ölümünün səviyyəsi (1000 diri doğulan uşağa görə)

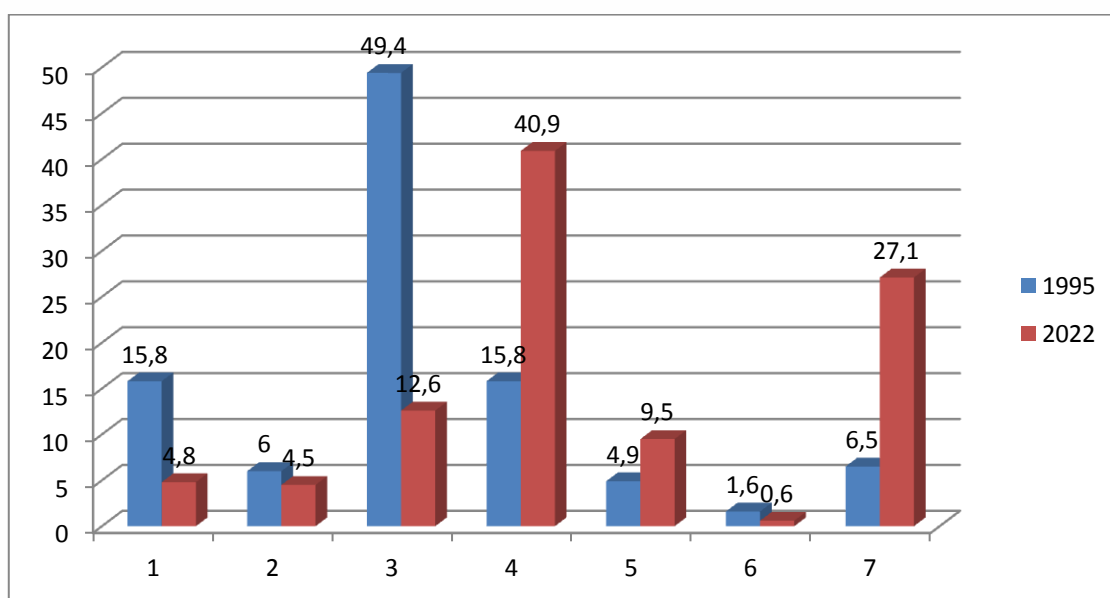
1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
43,2	38,9	37,0	37,5	30,4	29,4	23,0	23,3	16,4	12,7	11,2	11,0	9,8	7,5	7,8

Vaxtından əvvəl baş verən ölümün (onun mühüm hissəsi uşaq ölümü sayılır) profilaktikası məsələsi səhiyyənin bütün inkişaf mərhələlərində tibb elmi və təcrübəsi üçün aktual problemlərdən hesab edilir. Bununla əlaqədar olaraq, körpə ölümünün payı yüksək olan və uşaq ölümünün baş vermə səbəblərinin öyrənilməsinin həll olunmamış problemləri qalmaqda davam edən ölkələr üçün başlıca tibbi-sosial məsələ sayılır. BMT-nin məlumatlarına əsasən körpə ölümünün dünya üzrə orta göstəricisi 50-yə yaxın, CIA World Factbook məlumatlarına əsasən (2014-ci il üzrə) — 36,6 təşkil edir [9]. Azərbaycan Respublikası üzrə körpə (1 yaşa qədər uşaqlarda) ölümünün səviyyəsi aşağıdakı kimi olmuşdur (cədvəl 1).

2022-ci ildə Azərbaycanda körpə ölümü (1 yaşa qədər uşaqlar) orta hesabla 1000 yenidoğulmuşu görə 7,8-ə bərabər olmuşdur.

Öyrənilən zaman kəsiyində 1960-cı ildən Azərbaycanda körpə ölümünün səviyyəsinin sabit şəkildə azalması qeyd edilir. Belə ki, 1960-cı ildə körpə ölümünün əmsalı 1000 nəfərə görə 43,2 olduğu halda, 2000-ci ildə bu göstərici 16,4 bərabər olmuşdur. Respublikada ananın və uşağın sağlamlığının mühafizəsi üzrə aparılan tədbirlər sayəsində uşaq ölümü göstəriciləri azalmışdır.

Xəstəliklərin, travmaların və ölüm səbəblərinin (XBT-10-cu baxış) təsnifatına müvafiq olaraq, ölüm səbəbləri üzrə ölənlərin bölgüsü 3-cü şəkildə təsvir edilmişdir. 2022-ci ildə xüsusi çəkisinə görə birinci yerdə perinatal dövrdə meydana çıxan müxtəlif vəziyyətlər durur ($40,9 \pm 3,8\%$ etibarlılıq intervalı $37,1-44,7\%$ -lə), halbuki 1995-ci ildə tənəffüs sisteminin xəstəlikləri qeydə alınır ($49,4 \pm 4,2\%$ etibarlılıq intervalı $45,2 - 53,6\%$ -lə).

Şək. 3. Azərbaycan Respublikasında 1995 və 2022-ci illər üzrə ölüm səbəblərinin müqayisəli təhlili. Absis oxunda – xəstəliklərin qrupları.

- 1- Bəzi yoluxucu və parazitər xəstəliklər
- 2 - Sinir sistemi xəstəlikləri
- 3 - Tənəffüs sistemi xəstəlikləri
- 4 - Perinatal dövrdə meydana çıxan xəstəliklər
- 5 - Anadanəlmə anomaliyalar (inkişaf qüsurları), xromosomların deformasiyaları və pozulmaları
- 6 - Travmalar, zəhərlənmələr və xarici təsirlər səbəbindən baş verən ölüm
- 7 - Ölümün digər səbəbləri.

Reytingdə 2022-ci ildə ikinci yer həkimlər tərəfindən ölümün ilkin səbəbinin dəqiqləşdirilməməsi üzündən baş verən digər ölüm səbəblərinin payına düşür (27,1%). 1995-ci ildə ikinci yerdə yoluxucu və parazitar xəstəliklərdən (15,8%) baş verən ölümün səbəbləri durur. Reytingə görə 2022-ci ildə ölümün üçüncü səbəbi kimi tənəffüs sistemi xəstəlikləri (12,6%), 1995-ci ildə isə sinir sisteminin xəstəlikləri (6,0%) qeydə alınır.

Nəticələrlərdən çıxarış

1. Azərbaycan Respublikası əhalisinin 1960-2022-ci illər ərzində demoqrafik göstəricilərinin (əhalinin orta illik sayı, doğum səviyyəsi, ölüm səviyyəsi) öyrənilməsi zamanı müəyyən edilmişdir ki, əhalinin orta illik sayı

doğumun sayəsində müsbət dinamikaya malik olmuşdur və öyrənilən dövr ərzində davamlı şəkildə azalmaya meyl etmişdir;

2. Müasir mərhələdə əhalinin mənfi miqrasiya axını zamanı əhalinin demoqrafik təhlükəsizliyinin aparıcı elementi — hər bir Azərbaycan vətəndaşının sağlamlıq vəziyyəti sayılır. Əhalinin sağlamlıq vəziyyəti dövlətin başlıca prioritetidir və bütün cəmiyyətin uğurlu inkişafının vacib şərtidir.

3. Əhalinin demoqrafik göstəricilərinin təhlili, keyfiyyətli və vaxtında aparılan tibbi yardımın göstərilməsinin təşkili məqsədilə həyata keçirilən gələcək tədqiqat işləri əhalinin həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması yollarını işləyib hazırlamağa imkan verir.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərb. Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi <https://www.stat.gov.az/>
2. Ağayev İ.Ə., Халафли Х.Н., Таğiєва F.Ş., Xanbutayeva S.N., Zeynalova N.M. Azərbaycanda infeksiyon xəstəliyənin yekun göstəricilərinin qiymətləndirilməsi // Azerbaijan Medical Journal (AMJ), 2020, №4, c. 122-126 [Abdullayeva A., Isayev I., Mustafayeva, A. (2024). AGE-RELATED CHANGES IN LATE VENTRICULAR POTENTIALS IN CHILDREN WITH IDIOPATHIC RIGHT BUNDLE BRANCH BLOCK. *Azerbaijan Medical Journal*, (2), 5–9. <https://doi.org/10.34921/amj.2024.94.42.001>]
3. Халафли Х.Н. Распространенность кишечных паразитов среди детского населения Баку. Журнал «Проблемы социальной гигиены, здравоохранения и истории медицины» №4 2014, стр.47-51 [Halafli H.N. Rasprostranennost' kishechnykh parazitov sredi detskogo naseleniya Baku. Zhurnal «Problemy social'noj gigieny, zdavoohraneniya i istorii mediciny» №4 2014, str.47-51]
4. Smith C., Jennifer T. Sunshine, Fertility and Racial Disparities // Economics & Human Biology. 2019. Vol. 32. P. 18-39. <https://doi.org/10.1016/j.ehb.2018.10.002>.
5. Dahlberg J., Andersson G. Changing Seasonal Variation in Births by Sociodemographic Factors: A Population-Based Register Study // Human Reproduction Open. 2018. Iss. 4. hoy015. P. 1-8. <https://doi.org/10.1093/hropen/hoy015>.
6. Nenko I., Briga M., Micek A. From January to June: Birth Seasonality Across Two Centuries in a Rural Polish Community // Scientific Reports. 2022. Vol. 12. Article: 18579. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-22159-3>.
7. Родионова Л.А., Копнова Е.Д. Сезонность рождаемости в России: региональные особенности. Вопросы статистики. 2022;29(2):61–76. [Rodionova L.A., Kopnova E.D. Birth Seasonality in Russia: Regional Features. Voprosy Statistiki. 2022;29(2):61–76. (In Russ.)]
8. Babakhanov I. Frequency, structure and risk factors for stroke and their relationship with neurological symptoms // Azerbaijan Medical Journal (AMJ), 2024, (2), 162–167. <https://doi.org/10.34921/amj.2024.10.96.001>
9. Dahlberg J., Andersson G. Fecundity and Human Birth Seasonality in Sweden: A Register-Based Study. Reproductive health. 2019;16(1)87
10. Səfərova R.İ., Qaziyev A.Y. Reproduktiv yaşda olan qadınlarda insan papilloma virusu ilə infeksiyalaşmanın risk amilləri // Azerbaijan Medical Journal, 2022, No2, c.114-119 [Safarova R., Gaziyevev A. Risk factors for human papillomavirus in women at reproductive age. Azerbaijan Medical Journal (AMJ), 2022, (2), 114–119. <https://doi.org/10.34921/amj.2022.2.018>]

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ДИНАМИКЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ НАСЕЛЕНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНА

**Х.Н.Халафли, Ф.Ш.Тагиева, Дж.А.Рагимов, Х.Г.Джафарова,
В.Н.Векилов, Э.Ф.Вахабов, Д.Г.Гасимова, П.Б.Исакова**

*Кафедра эпидемиологии и биостатистики Азербайджанского медицинского университета,
Баку, Азербайджан*

Резюме. В статье представлена информация об исследовательской работе, проводимой с целью выявления основных тенденций демографических показателей населения Азербайджана. В ходе изучения демографических показателей (среднегодовая численность населения, рождаемость, смертность) населения Азербайджанской Республики за период 1960-2022 годов было установлено, что среднегодовая численность населения имела положительную динамику за счет рождаемости, и имел тенденцию к непрерывному снижению в течение исследуемого периода. Среди детей школьного возраста (0-4 года) мальчики преобладают над девочками (338,3 и 297,4 на 100 000 населения соответственно). Самый высокий уровень смертности за последние 60 лет был зафиксирован в 2021 году и составил 7,7 человек на 1000 жителей. Рождаемость имеет явную тенденцию к снижению. Если в 1960 году рождаемость составляла 42,6 на 1000 человек, то в 2022 году — 12,2 на 1000 человек. Ожидаемая продолжительность жизни достигла самого высокого значения за последние 50 лет в 2015 году (73,4 года у мужчин, 77,9 года у женщин), а в 2020 году, во время пандемии COVID-19, она резко снизилась (69,5 года у мужчин, 76,1 года у женщин).

MAIN TENDENCIES IN THE DYNAMICS OF THE POPULATION OF AZERBAIJAN

**Kh.N.Khalafli, F.Sh.Taghiev, Dzh.A.Ragimov, Kh.H.Dzhafarova,
V.N.Vekilov, E.F.Vakhabov, D.G.Gasymova, P.B.Isagova**

Department of Epidemiology and Biostatistics, Azerbaijan Medical University, Baku, Azerbaijan

Summary. The article presents information on the research study carried out to identify the main trends noticeable in the dynamics of demographic indicators of the population of Azerbaijan. While studying demographic indicators of the population of the Republic of Azerbaijan (average annual population, birth rate, mortality rate) during the period 1960-2022, it was determined that the average annual population maintained a positive dynamic due to the birth rate, although it has had a declining trend over the examined period. Among preschool children (0-4 years), boys outnumber girls (respectively 338.3 and 297.4 per 100,000 population). The highest mortality rate in the last 60 years was recorded in 2021, reaching 7.7 per 1,000 residents. The birth rate has shown a clear downward trend. In 1960, the birth rate was 42.6 per 1,000 people, whereas in 2022, it decreased to 12.2 per 1,000 people. Life expectancy reached its highest level in the last 50 years in 2015 (73.4 years for men and 77.9 years for women), but during the COVID-19 pandemic in 2020, it sharply declined (69.5 years for men and 76.1 years for women).

Müəlliflə əlaqə üçün:

Xələfli Xatirə Novruz qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Epidemiologiya və biostatistika kafedrası

E-mail: khalafli@mail.ru